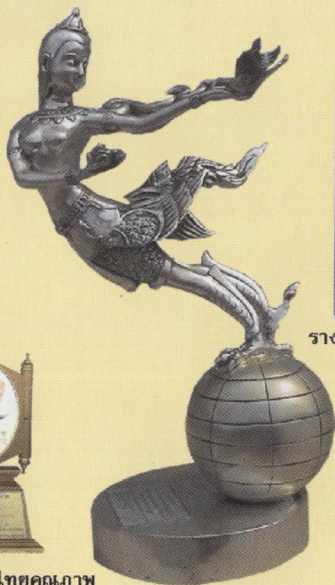

**ผลตอบแทนที่เราได้รับเป็นความภาคภูมิใจ
และเป็นที่ลึงใจสำหรับการพัฒนาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
ให้ยั่งยืนคู่สังคมไทยสืบไป**

**รางวัล ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี
อุตสาหกรรมดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๗**
THE PRIME MINISTER'S INDUSTRY AWARDS 2004

**รางวัลอุตสาหกรรม
ทองเที่ยวดีเด่นปี 2545**

**รางวัลโครงการดีเด่นของชาติ
ประจำปี 2545**

**รางวัลสมุนไพรไทยคุณภาพ
ประจำปี 2544**

**“คุณภาพสมุนไพรไทย”
ปี 2545**

สมุนไพร อภัยภูเบศร

อภัยภูเบศร

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

32/7 ม.12 ต.ท่าข้าม อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี 25000

โทร. (037)213610, 211523, 213681 แฟกซ์ (037)212179

Url : www.abhaiherb.com e mail address : webmaster@abhaiherb.com

ศักยภาพของการดำเนินงาน

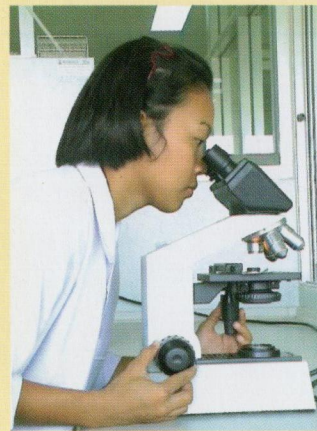
ด้านการผลิต

ส มุนไพรรักษ์ภูเบศร
เติบโตมาจากภูมิปัญญา
ท้องถิ่น และพัฒนามาสู่การผลิต
ด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัยตาม
มาตรฐาน GMP ด้วยกำลังการผลิต
ผลิตภัณฑ์สมุนไพร แคปซูล
500,000 แคปซูลต่อวัน ขาชง

2,000 ของต่อวัน โดยเครื่องบรรจุแคปซูล
และขาแบบอัตโนมัติกำลังการผลิตเครื่องต้ม
สมุนไพร 5,000 ขวดต่อวัน เครื่องล้างอ่างแต่
ละชนิดผลิตได้ 3,000 ชิ้นต่อวัน สามารถสกัด
สารจากสมุนไพรด้วยเครื่องสกัดขนาด 100
ลิตรต่อชั่วโมง ของเสียจากการผลิตจะถูกนำไป
กำจัดและบำบัดโดยระบบกำจัดและบำบัด
ของเสียของโรงพยาบาลศูนย์เจ้าพระยาอภัย
ภูเบศรซึ่งประกอบด้วยเตาเผาขยะ และระบบ
บำบัดน้ำเสีย แบบ Activated sludge

การควบคุมคุณภาพ

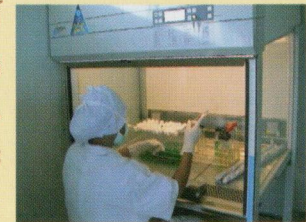
เริ่มต้นการควบคุมคุณภาพด้วยการควบคุม
ดูแลวัตถุดิบ ตั้งแต่กระบวนการปลูกจนถึงการ
แปรรูปเพื่อให้เป็นวัตถุดิบที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) และนำมาตรวจ
สอบคุณภาพทางเคมี เช่น ปริมาณสารสำคัญ ปริมาณสารสกัดด้วยเครื่อง TLC
Densitometer, HPLC ตรวจสอบการปนเปื้อนโลหะหนักด้วยเครื่อง Atomic Ad-
sorption และตรวจสอบการปนเปื้อนจุลินทรีย์ โดยห้องปฏิบัติการทางจุลชีววิทยา
ที่มีบุคลากรที่ผ่านการอบรมจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กระทรวงสาธารณสุข
ตลอดจนตรวจสอบคุณภาพทางเคมี ลักษณะทางกายภาพและการปนเปื้อนจุลินทรีย์
ของผลิตภัณฑ์ทั้งสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์ตัวอย่างในแต่ละ
ครั้งการผลิต (Retained Sample) ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อให้
ได้ผลิตภัณฑ์อภัยภูเบศรที่มีคุณภาพดีคงที่ในทุกครั้งของการผลิตอภัยภูเบศรที่มี
คุณภาพดีคงที่ในทุกครั้งของการผลิต

IFOAM
ACCREDITED

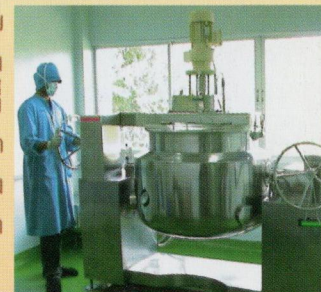
การวิจัยและพัฒนา

กระบวนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์
จะควบคุมดูแลโดยทีมงานเภสัชกรผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งทางด้านภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรพื้นบ้าน
และทางด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สู่สภาพและ
ความงาม ด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและ
พัฒนาที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ อาทิ HPLC, GC, AA, TLC Densitometer และ
Deep Freez

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร

จากการที่ทั่วโลกได้หันกลับมานิยม
ผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติกันมากขึ้น เนื่อง
จากมีความปลอดภัยสูงและมีคุณสมบัติที่
เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ทั้งการเป็นยารักษา
โรค อาหารบำรุงสุขภาพ เครื่องสำอาง
หรือเครื่องสำอางสมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาล
เจ้าพระยาอภัยภูเบศรจึงได้พัฒนา
ผลิตภัณฑ์เป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

ยาจากสมุนไพร

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเริ่มพัฒนายาจากสมุนไพรมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 สมุนไพรตัวแรกที่พัฒนาเป็นยาคือ เสลดพังพอนตัวเมียหรือพญาขอ โรงพยาบาลจะเลือกสมุนไพรที่มีความปลอดภัยสูง และมีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนการใช้ระดับหนึ่ง ปัจจุบันยาจากสมุนไพรของโรงพยาบาลขึ้นทะเบียนเป็นยาแผนโบราณ โดยมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีทั้งสิ้น 30 ชนิด และยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์ที่นิยมมากที่สุดคือ ยาแก้ไอมะขามป้อม ผลิตภัณฑ์ล่าสุดคือ Garcidine ยาทาแผลจากเปลือกมังคุดอยู่ระหว่างการขอขึ้นทะเบียน อยู่.

เครื่องดื่มสมุนไพร

โรงพยาบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนหันมาดื่มน้ำสมุนไพรแทนน้ำอัดลม มาตั้งแต่ปี 2542 โดยคัดสรรสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ที่คนไทยในอดีตนิยมดื่มเป็นเครื่องดื่มบำรุงสุขภาพ คือ ว่านกาบหอย ว่านหางจระเข้ ดอกอัญชัน มะขามป้อม สมอไทย มะตูม ขมิ้น ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย

เครื่องสำอางสมุนไพร

สมุนไพรคืออาหารของผิวพรรณและเส้นผม ทั้งยังช่วยป้องกัน ฟันผุ ดูแลรักษาสุขภาพในมิติของการเป็นเครื่องสำอาง โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรได้ประดิษฐ์คิดค้นเครื่องสำอางจากสมุนไพรโดยสกัดสารจากสมุนไพรด้วยตัวเอง จึงมั่นใจว่ามีคุณค่าจากสมุนไพร ในผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรจริง ๆ ทั้งยังมีการควบคุมคุณภาพการผลิต ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP และผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับผิวหนัง ผิวหน้าและใช้ในการล้างหน้าคือ ครีมแดงกวาด โลชั่นขมิ้น และครีมล้างหน้า ได้ผ่านการทดสอบจากการแพทย์ ว่าไม่มีการระคายเคือง (Clinical Proven Non-irritation Test) ปัจจุบันผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรทำเป็นเครื่องสำอางมีทั้งสิ้น 31 ชนิด

มั่นใจ...ในความปลอดภัย เริ่มต้นที่นี่... สมุนไพรเกษตรอินทรีย์

ผู้บริโภคได้สิ่งดี ๆ ...

ผู้ผลิตมีความสุข ธรรมชาติยั่งยืน

คนในท้องถิ่นมีงานทำ มีอาหารกิน มียารักษาโรคขั้นพื้นฐาน
ครอบครัวได้ใกล้ชิดกัน ลดการย้ายแรงงานและปัญหาเสียดิน
เพราะทุกคนมีงาน มีชีวิตและจิตวิญญาณของการดูแลและพึ่งพิง
ซึ่งกันและกัน...จากเกษตรอินทรีย์

นิยามเกษตรอินทรีย์สากล (IFOAM)

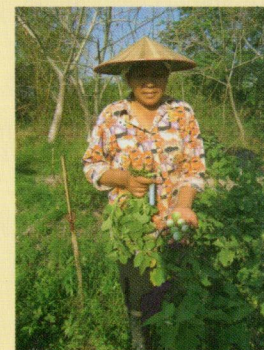
ระบบการผลิตที่ผลิตอาหารและเส้นใย ด้วยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจโดยเน้นที่การปรับปรุงบำรุงดิน การเคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืชสัตว์และนิเวศการเกษตร เกษตรอินทรีย์จึงลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืชและเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ แต่ขณะเดียวกันก็พยายามประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิต และพัฒนาความต้านทานต่อโรคของพืชและสัตว์เลี้ยง หลักการเกษตรอินทรีย์นี้เป็นหลักการสากล ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิอากาศและวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เล็งเห็นถึงคุณค่าของการพัฒนาชุมชนพึ่งตนเอง และแหล่งวัตถุดิบที่ดี อันหมายถึงความสะอาด และคุณภาพของทั้งผู้ผลิตและวัตถุดิบ จึงพัฒนาระบบควบคุมภายในขึ้นโดยการร่วมมือกับมูลนิธิสายใยแผ่นดิน เพื่อการดูแลวัตถุดิบตั้งแต่ระดับฟาร์มซึ่งหมายถึง ดิน น้ำรวมถึงการป้องกันการปนเปื้อนจากสารเคมีสังเคราะห์ ด้วยระบบเกษตรอินทรีย์และใช้ระบบเกษตรอินทรีย์นี้เอง ตอบแทนผืนดินและภูมิปัญญา ที่ให้ทั้งความรู้และการดูแลรักษาตนเอง ทั้งในอดีตถึงปัจจุบันและต่อไปในอนาคต

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรได้รับการรับรอง "การผลิตพืชสมุนไพรเกษตรอินทรีย์" โดย สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) หรือ Organic Agriculture Certification Thailand (ACT) ตั้งแต่วันที่ ธันวาคม 2545 นับเป็นผู้ผลิตรายแรกๆ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ด้านการผลิตพืชและการแปรรูปสมุนไพร

เป็นการสร้างระบบการควบคุมของมูลนิธิที่อ้างอิงตามมาตรฐานของ มกท. ซึ่งมาตรฐานของมกท.ก็อ้างอิงตามมาตรฐานสากลคือ IFOAM อีกทีโดยได้ปรับปรุงให้เหมาะกับระบบนิเวศในเขตรองขึ้นและ มกท. ได้รับการรับรองมาตรฐานซ้ำด้วยระบบประกันคุณภาพของ IFOAM คือ IOAS

ปรัชญา

มูลนิธิเชื่อว่า ด้วยหลักการด้านวิชาการ

ผสมผสานกับภูมิปัญญาไทย

และจิตสำนึกต่อส่วนรวม สามารถก่อให้เกิดการดูแลสุขภาพ

ที่มีคุณภาพแก่ประชาชน

เพื่อประโยชน์สุขแก่ครอบครัวและชุมชน

และสังคมโดยรวม และคงไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

32/7 ม.12 ถ.ท่ามะปราง อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี 25000

Ins. (037)213610, 211523, 213681 แฟกซ์ (037)212179

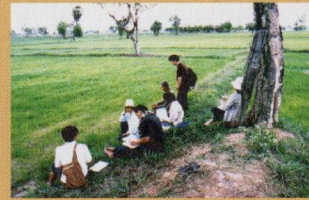
url : www.abhaiherb.com

e- mail address : webmaster@abhaiherb.com

การตรวจสอบ

ของระบบควบคุมภายใน...คือการประกันคุณภาพ

เพื่อประกันว่ามีการผลิตที่ถูกต้องตลอดทุกการเก็บเกี่ยว ระบบควบคุมภายในอภัยภูเบศร จะทำการตรวจสอบฟาร์มปีละ 3 ครั้ง ในการตรวจแต่ละครั้งก็จะมีกรรมการรับรองโดยระบบควบคุมภายใน แล้วหลังจากนั้นก็รายงานผลการรับรองดังกล่าวให้กับทาง มกท. เพื่อทำการตรวจซ้ำต่อไป

ระบบควบคุมภายในเกษตรอินทรีย์ (Internal Control System organic)

มาตรฐานการเพาะปลูกและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

กรรมการรับรองฟาร์ม

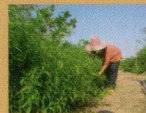

งานส่งเสริมและตรวจสอบระดับฟาร์ม

การเพาะปลูก

และการเก็บเกี่ยวที่ดี

การล้าง, หั่น, ตาก

การบด

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของมูลนิธิอ้างอิงจากมาตรฐาน มกท. และปรับปรุงทุกปี

ธรรมชาติมอบให้ผืนดิน....เกษตรอินทรีย์มอบให้ท่าน

จากการศึกษาของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร พบงานการเพาะปลูกสมุนไพรฟ้าทะลายโจรด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ ว่าให้สารสำคัญทางยาในปริมาณที่สูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

การผลิตที่คำนึงถึงสุขภาพของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งระบบ และธรรมชาตินิเวศน์ของคนรุ่นต่อไป เกษตรอินทรีย์จึงเสมือนสะพานที่เชื่อมต่อ ระหว่างยุค...ระหว่างสุขภาพ...และสิ่งแวดล้อม

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิใช้การพัฒนาสมุนไพรเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

มูลนิธิได้ใช้การจัดการวัตถุดิบสมุนไพรไปสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยมูลนิธิจะซื้อวัตถุดิบสมุนไพรผ่านกลุ่มเท่านั้น ไม่ซื้อผ่านปัจเจกมีการกำหนดปริมาณ คุณภาพ และราคาล่วงหน้าร่วมกันระหว่างชุมชนและมูลนิธิ ทำให้ชุมชนเกิดการรวมตัวกัน มีการพัฒนาการจัดการในด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

มูลนิธิใช้การพัฒนาสมุนไพรเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

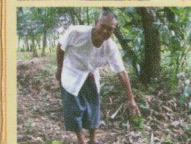
มูลนิธิได้กำหนดนโยบายในการใช้วัตถุดิบสมุนไพรเกษตรอินทรีย์ในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรภายใต้การรับรองของ มกท. ซึ่งได้รับการ accredit จาก IFOAM ทำให้สิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูเกษตรกรรมและผู้บริหารปลอดมลพิษ

มูลนิธิเห็นคุณค่าของหมอยาพื้นบ้าน

มูลนิธิได้ตระหนักว่าหมอยาพื้นบ้านคือคัมภีร์ที่มีชีวิตคือภูมิปัญญาของแผ่นดิน ที่ต้องการการสืบสาน จึงได้จัดกิจกรรมรวบรวมองค์ความรู้และสืบสานภูมิปัญญาหมอยาพื้นบ้าน เช่น การจัดทำโครงการค่ายหมอยาน้อย สืบสานภูมิปัญญาหมอยาพื้นบ้าน

มูลนิธิเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ป่า

มูลนิธิได้ร่วมกิจกรรมกับกลุ่มรักษาป่าใหญ่ ในการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ป่าเขาใหญ่ เช่น การสัมมนา การจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ป่าใหญ่

มูลนิธิเห็นคุณค่าของการพัฒนาเยาวชน

มูลนิธิสนับสนุนการรวมกลุ่มเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมและสังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม ความเสียสละและความสามารถในการทำงานเป็นทีม

ธรรมชาติ...
มั่นใจ...

ปลอดภัย
คุณภาพ

ผลิตภัณฑ์สมุนไพร
ปลอดภัย

ยาจากสมุนไพร	29	ชนิด
เครื่องดื่ม	8	ชนิด
เครื่องสำอาง	31	ชนิด

ปรัชญา

มูลนิธิเชื่อว่า ด้วยหลักการด้านวิชาการ
ผสมผสานกับภูมิปัญญาไทย
และจิตสำนึกต่อส่วนรวม สามารถก่อให้เกิดการดูแลสุขภาพ
ที่มีคุณภาพแก่ประชาชน
เพื่อประโยชน์สุขแก่ครอบครัวและชุมชน
และสังคมโดยรวม และคงไว้ซึ่งสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

32/7 ม.12 ต.ท่าข้าม อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี 25000

โทร. (037)213610, 211523, 213681 แฟกซ์ (037)212179

url : www.abhaiherb.com

e- mail address : webmaster@abhaiherb.com

สมุนไพร อภัยภูเบศร

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

32/7 ม.12 ต.ท่าข้าม อ.เมือง จ.ปราจีนบุรี 25000

โทร. (037)213610, 211523, 213681 แฟกซ์ (037)212179

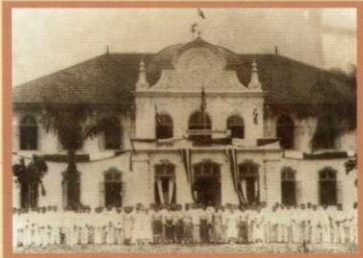
Url : www.abhaiherb.com e mail address : webmaster@abhaiherb.com

ประวัติความเป็นมา

ประวัติความเป็นมาของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
เปิดทำการเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2484 จัดเป็น 1 ใน 19 โรงพยาบาลประจำจังหวัดยุคแรกของประเทศไทย เดิมใช้ชื่อว่าโรงพยาบาลปราจีนบุรี ต่อมาได้มีการเปลี่ยนเป็น "โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร" เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2509 เนื่องจากหอผู้ป่วยหลังแรก คือตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศรนั้น สร้างโดยเจ้าพระยาอภัยภูเบศร (ชุ่ม อภัยวงศ์) ตึกหลังนี้มีคุณค่าทั้งความงาม ด้านสถาปัตยกรรมและทางประวัติศาสตร์ ปัจจุบันตึกหลังนี้ใช้เป็นที่พักแสดงพิพิธภัณฑ์การแพทย์ไทยอภัยภูเบศร

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
เปิดทำการเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2484

ปัจจุบัน โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีฐานะเป็นโรงพยาบาลศูนย์ มีขีดความสามารถในการให้บริการทางการแพทย์ในระดับสูง คือระดับตติยภูมิ เช่นเดียวกับโรงพยาบาลศูนย์ทั่ว ๆ ไป แต่สิ่งที่โรงพยาบาลแห่งนี้แตกต่างจากโรงพยาบาลศูนย์ที่อื่น ๆ ในประเทศนั้น คือ มีการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทย เข้าสู่ระบบ การผสมผสาน ไทย เข้าสู่ระบบ บัรกราสสุขภาพของโรงพยาบาล รวมทั้งเพื่อพัฒนาเป็นเศรษฐกิจของชุมชน และออกสู่ตลาดโลก

ศูนย์ที่อื่น ๆ ในประเทศนั้น คือ มีการใช้สมุนไพรและการแพทย์แผนไทย เข้าสู่ระบบ บัรกราสสุขภาพของโรงพยาบาล

ยุคแรก ๆ โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ใช้ตึกเจ้าพระยาอภัยภูเบศร เป็นอาคารผู้ป่วยหลังแรก

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรในปัจจุบัน

ความเป็นมาของงานสมุนไพร และการจัดตั้งมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

การพัฒนาสมุนไพรอภัยภูเบศรแบ่งได้เป็น 3 ยุค

ยุคแรก : ยุคส่งเสริมการพึ่งตนเองและสืบทอดภูมิปัญญาไทย

นับแต่ปี 2526 เป็นต้นมา โรงพยาบาลได้มีการพัฒนาสมุนไพรอย่างต่อเนื่อง โดยเข้าไปส่งเสริมการใช้สมุนไพรเพื่อการพึ่งตนเองในชุมชน ซึ่งทำให้ทราบว่าภูมิปัญญาในการใช้ประโยชน์จากพรรณพืชมากมายที่สะสมกันมาหลายชั่วอายุคนในชุมชน ดังนั้นเภสัชกรในโรงพยาบาลจึงได้เข้าไปเรียนรู้ภูมิปัญญาเหล่านั้นสะสมข้อมูล และนำวิจัยพัฒนาเป็นยาขึ้นใช้ในโรงพยาบาล

ยุคที่สอง : ยุคพัฒนาสมุนไพรเพื่อเศรษฐกิจชุมชน

ในปี 2540 - 2541 ประเทศไทยเกิดวิกฤติเศรษฐกิจโรงพยาบาล จึงได้นำภูมิปัญญาที่ได้เก็บรวบรวมไว้และสมุนไพรจากชุมชน มาพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์ เพื่อช่วยเศรษฐกิจชุมชนโดยขยายผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากที่มีเฉพาะยาให้ครอบคลุมถึง อาหารเสริม เครื่องสำอาง และเครื่องดื่ม

จากการพัฒนาสมุนไพรของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร ได้จัดประกายให้ผู้คนในสังคมเห็นคุณค่าของการพัฒนาสมุนไพร บนพื้นฐานภูมิปัญญาและวิชาการสมัยใหม่

จากการพัฒนาการผลิตอย่างต่อเนื่อง การควบคุม

A group of people, including a woman in a blue shirt and white bag, standing in a field of tall green plants, possibly a forest or garden. The woman in the foreground is pointing towards the plants. Other people are visible in the background, some wearing hats. The scene is outdoors with dense foliage.

[illegible]

A student in a white lab coat is seated at a desk, looking at a computer monitor. The monitor displays a graph with several colored bars. To the right of the monitor is a spectrophotometer with a sample holder. The student's hand is near the spectrophotometer.

เริ่มต้นการควบคุมคุณภาพด้วยการควบคุม
ดูแลวัตถุดิบ ตั้งแต่กระบวนการปลูกจนถึงการ

แปรรูปเพื่อให้เป็นวัตถุดิบที่ได้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) และนำมาตรวจสอบคุณภาพทางเคมี เช่น ปริมาณสารสำคัญ ปริมาณสารสกัดด้วยเครื่อง TLC Densitometer, HPLC ตรวจสอบการปนเปื้อนโลหะหนักด้วยเครื่อง Atomic Adsorption และตรวจสอบการปนเปื้อนจุลินทรีย์ โดยห้องปฏิบัติการทางจุลชีววิทยาที่มีบุคลากรที่ผ่านการอบรมจากกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์กระทรวงสาธารณสุข ตลอดจนตรวจสอบคุณภาพทางเคมี ลักษณะทางกายภาพและการปนเปื้อนจุลินทรีย์ของผลิตภัณฑ์ทั้งสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป และผลิตภัณฑ์ตัวอย่างในแต่ละครั้งการผลิต (Retained Sample) ตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด เพื่อให้ได้ผลิตภัณฑ์อภัยภูเบศรที่มีคุณภาพดีคงที่ในทุกครั้งของการผลิตอภัยภูเบศรที่มีคุณภาพดีคงที่ในทุกครั้งของการผลิต

การวิจัยและพัฒนา

กระบวนการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ จะควบคุมดูแลโดยทีมงานเภสัชกรผู้เชี่ยวชาญ ทั้งทางด้านภูมิปัญญาการใช้สมุนไพรพื้นบ้าน และทางด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์สุขภาพและความงาม ด้วยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและพัฒนาที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพ อาทิ HPLC, GC, AA, TLC Densitometer และ Deep Freez

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรจากยอเบส

จากการที่ทั่วโลกได้หันกลับมานิยมผลิตภัณฑ์จากธรรมชาติกันมากขึ้น เนื่องจากมีความปลอดภัยสูงและมีคุณสมบัติที่เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ทั้งการเป็นยาโรค หรือเครื่องสำอางสมุนไพร มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรจึงได้พัฒนาผลิตภัณฑ์เป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้

ยาจากสมุนไพร

โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรเริ่มพัฒนายาจากสมุนไพรมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2529 สมุนไพรตัวแรกที่พัฒนาเป็นยาคือ เสด็จพังพอนตัวเมียหรือพญาขอ โรงพยาบาลจะเลือกสมุนไพรที่มีความปลอดภัยสูง และมีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์สนับสนุนการใช้ระดับ

หนึ่ง ปัจจุบันยาจากสมุนไพรของโรงพยาบาลขึ้นทะเบียนเป็นยาแผนโบราณ โดยมูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรมีทั้งสิ้น 30 ชนิด และยังมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผลิตภัณฑ์ที่นิยมมากที่สุดคือ ยาแก้ไอมะขามป้อม ผลิตภัณฑ์ล่าสุดคือ Garcidine ยาทาแผลจากเปลือกมังคุดอยู่ระหว่างการขอขึ้นทะเบียน อยู่.

เครื่องดื่มสมุนไพร

โรงพยาบาลได้ส่งเสริมให้ประชาชนหันมาดื่มน้ำสมุนไพรแทนน้ำอัดลม มาตั้งแต่ปี 2542 โดยคัดสรรสมุนไพรที่มีประโยชน์ต่อสุขภาพ ที่คนไทย

ในอดีตนิยมดื่มเป็นเครื่องดื่มบำรุงสุขภาพ

คือ ว่านกาบหอย ว่านหางจระเข้ ดอกอัญชัน มะขามป้อม สมอไทย มะตูม ขมิ้น ซึ่งเป็นที่นิยมอย่างแพร่หลาย

เครื่องสำอางสมุนไพร

สมุนไพรคืออาหารของผิวพรรณและเส้นผม ทั้งยังช่วยป้องกัน ฟันผุ ดูแลรักษาสุขภาพในมิติของการเป็นเครื่องสำอาง โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรได้ประดิษฐ์คิดค้นเครื่องสำอางจากสมุนไพรโดยสกัดสารจากสมุนไพรด้วยตัวเอง จึงมั่นใจว่ามีคุณค่าจากสมุนไพร ในผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรจริง ๆ ทั้งยังมีการควบคุมคุณภาพการผลิต ได้รับการรับรองมาตรฐาน GMP และผลิตภัณฑ์ที่ใช้กับผิวหนัง ผิวหน้าและใช้ในการล้างหน้าคือ ครีมแตงกวา โลชั่นขมิ้น และครีมล้าง

หน้า ได้ผ่านการทดสอบจากการแพทย์ ว่าไม่มีการระคายเคือง (Clinical Proven Non-irritation Test) ปัจจุบันผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศรทำเป็นเครื่องสำอางมีทั้งสิ้น 31 ชนิด

มั่นใจ...ในความปลอดภัย เริ่มต้นที่นี่... สมุนไพรเกษตรอินทรีย์

ผู้บริโภคได้สิ่งดี ๆ ...

ผู้ผลิตมีความสุข ธรรมชาติยั่งยืน

คนในท้องถิ่นมีงานทำ มีอาหารกิน มียารักษาโรคขั้นพื้นฐาน
ครอบครัวได้ใกล้ชิดกัน ลดการย้ายแรงงานและปัญหาเสียดิน
เพราะทุกคนมีงาน มีชีวิตและจิตวิญญาณของการดูแลและพึ่งพิง
ซึ่งกันและกัน...จากเกษตรอินทรีย์

Organic Herb

นิยามเกษตรอินทรีย์สากล (IFOAM)

ระบบการผลิตที่ผลิตอาหารและเส้นใย ด้วยความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม สังคมและเศรษฐกิจโดยเน้นที่การปรับปรุงบำรุงดิน การเคารพต่อศักยภาพทางธรรมชาติของพืชสัตว์และนิเวศการเกษตร เกษตรอินทรีย์จึงลดการใช้ปัจจัยการผลิตจากภายนอก และหลีกเลี่ยงการใช้สารเคมีสังเคราะห์ เช่น ปุ๋ย สารกำจัดศัตรูพืชและเวชภัณฑ์สำหรับสัตว์ แต่ขณะเดียวกันก็พยายามประยุกต์ใช้ธรรมชาติในการเพิ่มผลผลิต และพัฒนาความต้านทานต่อโรคของพืชและสัตว์เลี้ยง หลักการเกษตรอินทรีย์นี้เป็นหลักการสากล ที่สอดคล้องกับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจ สังคม ภูมิอากาศและวัฒนธรรมของท้องถิ่นด้วย

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร
เล็งเห็นถึงคุณค่าของการพัฒนาชุมชนพึ่งตนเอง
และแหล่งวัตถุดิบที่ดี อันหมายถึงความสะอาด
, คุณภาพของทั้งผู้ผลิตและวัตถุดิบ จึงพัฒนาระบบควบคุมภายในขึ้นโดยการร่วมมือกับมูลนิธิสายใยแผ่นดิน เพื่อการดูแลวัตถุดิบตั้งแต่ระดับฟาร์มซึ่งหมายถึง ดิน น้ำรวมถึงการป้องกันการปนเปื้อนจากสารเคมีสังเคราะห์ ด้วยระบบเกษตรอินทรีย์และใช้ระบบเกษตรอินทรีย์นี้เอง ตอบแทนผืนดินและภูมิปัญญา ที่ให้ทั้งความรู้และการดูแลรักษาตนเอง ทั้งในอดีตถึงปัจจุบันและต่อไปในอนาคต

มูลนิธิโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศรได้รับการรับรอง “การผลิตพืชสมุนไพรเกษตรอินทรีย์” โดย สำนักงานมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ (มกท.) หรือ Organic Agriculture Certification Thailand (ACT) ตั้งแต่วันที่ ๑ ธันวาคม ๒๕๔๕ นับเป็นผู้ผลิตรายแรกๆ ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ด้านการผลิตพืชและการแปรรูปสมุนไพร

เป็นการสร้างระบบการควบคุมของมูลนิธิที่อ้างอิงตามมาตรฐานของ มกท. ซึ่งมาตรฐานของมกท.ก็อ้างอิงตามมาตรฐานสากลคือ IFOAM อีกที่ได้ปรับปรุงให้เหมาะกับระบบนิเวศในเขตร้อนชื้นและ มกท. ได้รับการรับรองมาตรฐานซ้ำด้วยระบบประกันคุณภาพของ IFOAM คือ IOAS

ธรรมชาติ...
มั่นใจ...

ปลด
คุณ

ผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร

ผลิตภัณฑ์ คุณภาพ

เบส

ยาจากสมุนไพร	29	ชนิด
เครื่องดื่ม	8	ชนิด
เครื่องสำอาง	31	ชนิด

ผลตอบแทนที่เราได้รับเป็นความภาคภูมิใจ
และเป็นการส่งเสริมการพัฒนาการแพทย์แผนไทยและสมุนไพร
ให้ยั่งยืนคู่สังคมไทยสืบไป

รางวัล ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี
อุตสาหกรรมดีเด่น ประจำปี ๒๕๔๗
THE PRIME MINISTER'S INDUSTRY AWARDS 2004

รางวัลอุตสาหกรรม
ท่องเที่ยวดีเด่นปี 2545

รางวัลโครงการดีเด่นของชาติ
ประจำปี 2545

รางวัลสมุนไพรไทยคุณภาพ
ประจำปี 2544

“คุณภาพสมุนไพรไทย”
ปี 2545

การตรวจสอบ ของระบบควบคุมภายใน...คือการประกันคุณภาพ

เพื่อประกันว่ามีการผลิตที่ถูกต้องตลอดทุกการเก็บเกี่ยว ระบบควบคุมภายในอภัยภูเบศร จะทำการตรวจสอบฟาร์มปีละ 3 ครั้ง ในการตรวจแต่ละครั้งก็จะมีการรับรอง โดยระบบควบคุมภายใน แล้วหลังจากนั้นก็จะมีรายงานผลการรับรองดังกล่าวให้กับทาง มกท. เพื่อทำการตรวจซ้ำต่อไป

ระบบควบคุมภายในเกษตรอินทรีย์ (Internal Control System organic)

มาตรฐานการเพาะปลูกและ
การจัดการหลังการเก็บเกี่ยว

กรรมการรับรองฟาร์ม

งานส่งเสริมและตรวจสอบระดับฟาร์ม

การเพาะปลูก
และการเก็บเกี่ยวที่ดี

การล้าง, หั่น, ตาก

การบด

มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของมูลนิธิอภัยภูเบศรอ้างอิงจากมาตรฐาน
มกท. และปรับปรุงทุกปี

ธรรมชาติมอบให้ผืนดิน....เกษตรอินทรีย์มอบให้ท่าน

จากการศึกษาของโรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร พบงานการเพาะปลูกสมุนไพรที่เพาะปลูกด้วยระบบเกษตรอินทรีย์ ว่าจะให้สารสำคัญทางยาในปริมาณที่สูงกว่ามาตรฐานทั่วไป

การผลิตที่คำนึงถึงสุขภาพของผู้ที่เกี่ยวข้อง
ทั้งระบบ และธรรมชาตินิเวศของชุมชนต่อไป
เกษตรอินทรีย์จึงเสมือนสะพานที่เชื่อมต่อ ระหว่าง
ยุค...ระหว่างสุขภาพ...และสิ่งแวดล้อม

ความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม

มูลนิธิใช้การพัฒนาสวนไพรเพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

มูลนิธิใช้การจัดการวัดดุจธมมนไพรไปสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน โดยมูลนิธิจะซื้อวัตถุดิบสมุนไพรในกลุ่มเท่านั้น ไม่ซื้อผ่านปัจเจกมีการกำหนดปริมาณ คุณภาพ และราคาล่วงหน้าร่วมกันระหว่างชุมชนและมูลนิธิ ทำให้ชุมชนเกิดการรวมตัวกัน มีการพัฒนาการจัดการในด้านต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน

มูลนิธิใช้การพัฒนาสวนไพรเพื่อฟื้นฟูสภาพแวดล้อม

มูลนิธิได้กำหนดนโยบายในการใช้วัดดุจธมมนไพรเกษตรอินทรีย์ในการผลิตผลิตภัณฑ์สมุนไพรอภัยภูเบศร ภายใต้การรองรับของ มกท. ซึ่งได้รับการ accredit จาก IFOAM ทำให้สิ่งแวดล้อมได้รับการฟื้นฟูเกษตรกร และผู้บริโภคปลอดภัย

มูลนิธิเห็นคุณค่าของหมอยาพื้นบ้าน

มูลนิธิได้ตระหนักว่าหมอยาพื้นบ้านคือคัมภีร์ที่มีชีวิตคือภูมิปัญญาของแผ่นดิน ที่ต้องการการสืบสาน จึงได้จัดกิจกรรมรวบรวมองค์ความรู้และสืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้าน เช่น การจัดทำโครงการค่ายหมอยาน้อย สืบสานภูมิปัญญาหมอพื้นบ้าน

มูลนิธิเห็นคุณค่าของการอนุรักษ์ป่า

มูลนิธิได้ร่วมกิจกรรมกับกลุ่มรักษาใหญ่ ในการดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์ป่าเขาใหญ่ เช่น การสัมมนา การจัดค่ายเยาวชนอนุรักษ์ป่าใหญ่

มูลนิธิเห็นคุณค่าของการพัฒนาเยาวชน

มูลนิธิสนับสนุนการรวมกลุ่มเยาวชนเพื่อทำกิจกรรมเพื่อสิ่งแวดล้อมและสังคม เพื่อสร้างจิตสำนึกต่อส่วนรวม ความเสียสละและความสามารถในการทำงานเป็นทีม

